

# FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 41 Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu Mánadagin 18. oktober 1943. Bladid verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárid 17. árg.

## JAVNAÐARFLOKKSINS STJÓRNARSTØÐA

A Tingi hava javnaðarmenn lagt fram hesa greindu stjórnarstøðu við uppskoti til bráðfengis stjórnarskipan.

### FORMÆLI:

\*Samvinna og semja eru sterkastu og gávufrukastu tættir tjóðanna millum.

Hetta ásannar allur hin demokratiski heimurin í dag og stundar eftir.

Hetta hava Nordurlandatjóðirnar ásannað, og tær ásanna tað nú meiri enn á nekrum sinni.

Tær stunda eftir hesum.

Samvinna og semja er beinleiðis ein livstreyt fyri tær — mest fyri tær smæstu.

Danatjóð verður tald millum heimsins mest inentaðu og frælslyntu tjóðir.

Ævi sína hevur hon barst fyri frælsi.

Hon berjist í dag sum ongantíð fyri livinum sum tjóð, fyri frælsi og sjálvstøðu síni.

Danatjóð er framúr í øllum framstigum.

Hon er stigin eina longest í strémbanini at veita øllum íbúgvárum sínum góð kor. Hennara sociala forðing og menniskjaliga fatan er heimsgeitin.

Danatjóð vil aldri halda í bondum aðra tjóð. Føroya tjóð kann tí ikki koma í samvinnu við høvskari, frælsari og meiri mentaða tjóð enn hana.

Samvinna og semja Dana og Føroyinga millum kann av sonnum sigast at vera ein livstreyt fyri Føroyingar sum tjóð og sjálvstøðuligur nationalur tættur í tí nordurlenska bróðrabandinum.

Træta hevur staðið um, hvat ið Føroya lægting, og hvat í danski rikisdagurin, danska stjórnin og kongur hava at siga yvir og í Føroyum.

Henda træta hevur verið viðskiftamálum Føroyinga og Dana til ógagns og litlan søma.

At halda fram hesa trætu er okkum og Denum til minkan.

Javnaðarmenn hava tí til máls at loysa hesa trætu við at fáa eina skipan í lag, ið gevur Føroyingum og Denum fult frælsi til hvør í sær sjálvir at gera av í hvussu stóran mun gingið skal verða

í stjórnarlaga og aðra samvinnu teirra millum.

Hetta halda javnaðarmenn kann verða gjørt við at geva Føroya lægtingi lóggávuvald saman við danska kongi.

Við hesum lóggávuvaldi sínum kann Føroya lægting til eina og hvørja tíð avgera hvønn tætt (tættir) Føroyar skulu yvirtaka og átaka sær ta fullu stjórnarlaga, peningaliga og siðmenniliga ábyrgd fyri.

Í lätuni er kanska ikki lætt at ætla, hvørjar nýggjar tættir í samfelagslivi okkara okkum verður at sonnum gagni at yvirtaka. Hesum viðvíkjandi má hvør tættur takast til viðgerðar fyri seg og kannast út í æsir, fyri og ímóti, áðrenn endalig støða verður tikin.

So stætt má at byrja við verða hildið fram við øllum lógum, rættarforskriftum og fyriskipanum, ið eru í gildi.

Við lóg at fáa ein óskerðan rætt til hvør í sínum lagi ella í felag, har ið báðir partar eru samdir um tað, at avgera, hvussu framtíðarleiðin skal verða er hitt fyrsta frælsis- og vinabrávið, ið eigur at verða skrivað Føroyinga og Dana millum.

Tá ið tað er gjørt, kenna vit okkum visir í, at tær báðar frændatjóðirnar, Føroyingar og Danir, vilja vaksa og mennast sum tvær frískar og livskraftigar greinir á tí nordurlenska trænum.

### UPPSKOT:

#### § 1

Lógir, rættarforskriftir og fyriskipanir, ið vóru í gildi tann 9. mai 1943, skulu — um tær ikki sambært teirra innihald ella sambært lógligar samtyktir eru dottnar burtur, avtíknar ella broyttar — framvegis verða í gildi, har ið umstøður eru til tess, til lóglig samtykt avger annað.

Á sama hátt skulu kunngeranir sambært stjórnarskipanina nr. 1. av 9. mai 1940 verða í gildi, til onnur lóglig samtykt verður kunngjerd.

#### § 2

Soleingi, sum henda bráðfengis stjórnarskipan verður í gildi, er lóggávuvaldið hjá kongsváldinum og Føroya lægtingi í felag.

Meðan viðurskiptini eru soleiðis,

at lógir ikki kunnu verða lagdar fyri kongin til staðfestingar og kunngeran, situr Føroya amtmaður við heimildini viðvíkjandi staðfestan og kunngeran.

Allar lógir verða at samtykkja av lægtinginum á føroyskum og donskum máli og verða kunngjerdar á báðum málum.

Í kunngeranini verða lógirnar at bera fram við undirskriftini hjá landsnevndarinnar forseta ella øðrum limi landsnevndarinnar, um lógir viðvíkjur máli, ið serliga liggur undir hansara virki, og við einari av kongi ella í kongsins stað av amtmanninum undirskrivadari staðfestingarátæknig.

#### § 3

Lægtingið velur eina landsnevnd við vanligum atkvøðumeirluta.

Undir ábyrgd fyri lægtinginum stjórnar landsnevndin teim málum ið sambært galdandi lóg eru lögð ella sambært framtíðarlógum lógum verða lögð undir tingsins ræði.

Tá ið lægtingið ikki situr, kann landsnevndin tingsins vegna í bráðskundsmálum samtykkja lógir.

Tílikar lógir skulu í fyrstu tingsetu aftaná leggast fyri tingið.

Landsnevndarlimirnir velja sína millum ein forseta og kunnu byta arbeiðið sína millum ella gera tað í felag. Uppskot um hetta verða at leggja fyri lægtingið til samtyktar. Samtykt verða tey so at kunngerá av lægtinginum.

#### § 4

Frá 1. januar 1944 at rokna kann eingin beinleiðis skattur til lægtingið verða kravdur, áðrenn tað leypandi árs figgjarætlan fyri landastýrið í Føroyum er samtykt og kunngjerd.

Í figgjarætlanini verða settar tær av lægtinginum samtyktu játtanir. Í somu figgjarætlan verður greitt frá státsins útreiðslum og innlögum í Føroyum.

#### § 5

Henda bráðfengis stjórnarskipan verður í gildi, til broytan er samtykt á lógligan hátt, aftaná at samráðing millum danska rikisstýrið og lægtingið er farin fram.

So skjótt ófriðartíðin er av, tekur Føroya lægting upp tingingar um framtíðar stjórnarlag Føroya.

#### § 6

Henda lóg kemur í gildi beinavegin. Samstundis fer stýrisskipanin nr. 1 av 9. mai 1940 úr gildi.

### VIÐMERKINGAR:

Ad § 1:

Javnaðarflokkurin í Føroyum knæsetur ta demokratisku hugsjónina. Hann er ímóti óregluligum kollveltingum og atsóknnum móti galdandi samfelagsskipan. Tær broytingar, ið flokkurin ynskir, vil hann vinna við einum meirluta av fólksins umboðsmönnum. Hann heldur fram, at hesin meirluti skal fylgja regluni, at við lóg skal lóg broytast og land byggjast.

Javnaðarflokkurin heldur, at stýrisskipanin av 9. mai 1940 var gjord og sett í gildi á regluligan og lógligan hátt.

Sambært hesa støðu kann nú undir ófriðartíðini eftir javnaðarmanna áskoðan ein nýggj stýrisskipan skapast einans við samvirkan av teimum í stýrisskipanini av 9. mai 1940 settu lóggevandikreftum.

Tær lógir, har eftir Føroyingar í dag skipa liv teirra, kunnu ikki verða avtíknar, uttan at nakað lóglag er greitt at seta í staðin. Tað er tí neyðugt, at hin nýggja stýrisskipanin byrjar við at lata lógir, rættarforskriftir og fyriskipanir verða verðandi í gildi, til tess ein lóglig samtykt annaðhvørt broyrt eila avtekur ella setur heilt nýggja skipan í staðin fyri ávíkjandi lóg ella rættarforskrift ella fyriskipan.

Tær galdandi lógir eiga bert at verða broyttar aftaná, at krav um at fáa tær broyttar hevur verið til viðgerðar, og fólksins kosnu álitismenn við at kanna og lýsa viðurskiptini, ið lógirnar hava við at gera, eru komnir til tað úrslit, at ein broytan er av sonnum landi og fólki at gagni.

Ad § 2:

Sí formæli.

Tað er ein sjálfvígja, at tingið bert í teimum málum, sum tað tekur ta fullu stjórnarlaga, peningaliga og siðmenniliga ábyrgdina fyri, kann lóggeva einsamalt saman við kongi.

Á sama hátt er tað eyðvitað, at í øllum føri, ið tingið ikki tekur hesa ábyrgd, men har ið haraftírmóti danska stjórnin og rikisdagur hevur alla ábyrgdina ella ein stóran ella ein minni lut av ábyrgdini, megu málini verða viðgjørd á vanligan hátt av Føroyingum og Denum í felag.

Danir hava skapt »konstitutióna« hjá tí danska kongsváldinum. Henda »konstitutióna« kann tí bert